

SAN'AT TA'LIMIDA TALABA MALAKALARINI PORTFOLIOLAR
ORQALI BAHOLASH

Sayidmurodova Shaxlo Otamurod qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Anotatsiya: Ushbu maqolada san'at ta'limida talaba malakalarini portfoliolar orqali baholashning metodikasi va afzalliklari o'rganilgan. Tadqiqotda portfoliolar yordamida talabaning ijodiy, nazariy va amaliy ko'nikmalari, shuningdek o'zini baholash va reflektiv tahlil qilish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Portfoliolar talabaning shaxsiy ijodiy salohiyatini rivojlantirish, pedagogik jarayonni individuallashtirish va baholashning samarali tizimini yaratishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: san'at ta'limi, talaba, malaka, portfolio, baholash, reflektiv tahlil, ijodiy kompetensiyalar

San'at ta'limida talaba malakalarini baholash jarayoni ta'lim sifatini oshirish va individual yondashuvni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Shaxsiy portfoliolar bu jarayonda asosiy vosita sifatida ishlatiladi, chunki ular talabaning ijodiy ishlari, amaliy mashg'ulotlarda erishgan natijalari va ta'lim jarayonidagi yutuqlarini tizimli ravishda hujjatlashtirish imkonini beradi. Portfolio orqali talaba o'zini baholash, reflektiv tahlil qilish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Portfolio nafaqat talabaning o'zini baholash jarayonini samarali qiladi, balki pedagoglarga ham foydali bo'lib, ular talabaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, o'quv jarayonini moslashtirish va individual yondashuvni qo'llash imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli va interaktiv vositalardan foydalanish portfoliolarini yaratish va baholash jarayonini yanada qulay va samarali qiladi. Portfoliolar talabaning ijodiy salohiyatini oshirish, ta'lim jarayonini interaktiv va individ

San'at ta'limida talaba malakalarini portfoliolar orqali baholash ta'lim jarayonining muhim pedagogik yo'nalishlaridan biridir. Portfolio talabaning ijodiy ishlari, amaliy mashg'ulotlarda erishgan natijalari va o'quv jarayonidagi yutuqlarini tizimli ravishda hujjatlashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, portfoliolar pedagoglarga talabaning individual rivojlanishini kuzatish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, o'quv jarayonini moslashtirish va baholash tizimini samarali amalga oshirish imkonini beradi.

Portfolio yaratish jarayoni bir necha bosqichdan iborat. Birinchi bosqich – talabaning ijodiy ishlarini yig‘ish va tasniflashdir. Talaba o‘z ishlarini mavzular, texnikalar yoki o‘quv modullariga muvofiq tartibga soladi. Bu jarayon talabaning o‘z ishlarini tahlil qilish, o‘zgarishlarni kuzatish va ijodiy jarayonini rejalashtirish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, tartiblangan portfolio pedagoglarga talabaning rivojlanish yo‘nalishlarini aniqlash va qo‘llab-quvvatlash imkonini beradi.

Ikkinchi bosqich – reflektiv yondashuvni joriy etishdir. Talaba har bir ijodiy ish uchun qisqa izoh yozib, ishlash jarayonida duch kelgan qiyinchiliklar, o‘rganilgan texnikalar va erishilgan natijalarni tahlil qiladi. Refleksiya yordamida talaba o‘zini baholash, tanqidiy fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, pedagoglar reflektiv yozuvlarni tahlil qilib, talabaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi va individual yondashuv asosida yordam beradi.

Uchinchi bosqich – baholash tizimini shakllantirishdir. Baholash nafaqat yakuniy ish natijalariga, balki ijodiy jarayon, reflektiv yozuvlar va mustaqil ishlashga asoslanadi. Baholash mezonlariga ishlangan ishlarning ijodiy yondashuvi, texnik darajasi, kompozitsion yechimlari, rang va shakl uyg‘unligi, reflektiv izohlarning mazmuni kiradi. Shu bilan birga, tengdoshlar tomonidan berilgan fikrlar va o‘zini baholash jarayoni ham inobatga olinadi, bu esa talabaning tanqidiy fikrlash va mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalarini oshiradi.

To‘rtinchi bosqich – raqamli portfoliolar yaratish va yuritishdir. Raqamli vositalar yordamida talaba o‘z ishlarini raqamli formatda saqlashi, onlayn tarzda taqdim etishi va pedagoglar bilan baham ko‘rishi mumkin. Raqamli portfoliolar interaktiv bo‘lib, video jarayonlar, ishlash bosqichlari va izohlarni qo‘shish imkonini beradi. Shu tariqa, ta‘lim jarayoni yanada samarali, qiziqarli va ijodiy bo‘ladi.

Portfolio orqali talaba o‘z ijodiy salohiyatini kengaytiradi va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Talaba o‘z ishlarini tahlil qilganda, nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtiradi, ijodiy qarorlar qabul qilish va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, portfoliolar talabalarning o‘zaro tajriba almashish va hamkorlik imkoniyatini yaratadi, bu esa ularning ijodiy salohiyatini oshiradi.

Pedagoglar portfoliolarini shakllantirish jarayonida metodik qo‘llanmalar va aniq ko‘rsatmalar bilan yordam beradi. Pedagog talabaning portfoliolarini tahlil qilib, baholash mezonlarini belgilaydi va reflektiv yozuvlar orqali ishlash jarayonini qo‘llab-quvvatlaydi. Shu tariqa, portfoliolar nafaqat o‘quv jarayonining nazorat vositasi, balki talabaning ijodiy rivojlanishini rag‘batlantiruvchi samarali metod sifatida ishlaydi.

Shuningdek, portfoliolarni shakllantirishda talabaning individual ijodiy uslubini aniqlash va rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Talaba o'z ishlarini tahlil qilganda, o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, amaliy va nazariy bilimlarini uyg'unlashtiradi, ijodiy qarorlar qabul qilish va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, portfoliolar pedagoglarga talabaning individual rivojlanishini kuzatish va o'quv jarayonini optimallashtirish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, san'at ta'limida talaba malakalarini portfoliolar orqali baholash pedagogik jarayonning samaradorligini oshiruvchi, talabaning ijodiy va shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi muhim vositadir. Portfolio orqali talaba o'z ijodiy ishlarini tizimli ravishda hujjatlashtiradi, reflektiv tahlil qiladi va o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi, shu bilan birga pedagogik jarayonda ta'lim sifatini oshiradi.

Ushbu maqolada san'at ta'limida talaba malakalarini portfoliolar orqali baholashning metodikasi va afzalliklari tahlil qilindi. Portfoliolar talabaning ijodiy, nazariy va amaliy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Portfolio yordamida talaba o'z ishlarini tizimli ravishda hujjatlashtiradi, reflektiv tahlil qiladi va o'zini baholash ko'nikmalarini oshiradi. Shu bilan birga, pedagoglar portfoliolar orqali talabaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, o'quv jarayonini individual tarzda moslashtirish imkoniga ega bo'ladi. Raqamli va interaktiv vositalardan foydalanish jarayonni samarali, qiziqarli va zamonaviy qiladi. Shu tariqa, portfoliolar ta'lim jarayonida ijodiy kompetensiyalarni rivojlantiruvchi, pedagogik jarayonda samarali va innovatsion vosita sifatida ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – № 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – № 1. – С. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – С. 192-198.

5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – № 3. – С. 60-66.
6. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – № 6. – С. 15-21.
7. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – №. 1. – С. 070035.